

METODOLOGIA PENTRU ASIGURAREA SUPORTULUI NECESAR ELEVILOR CU TULBURĂRI DE ÎNVĂȚARE

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.1- Prezenta Metodologie reglementează tipul de intervenție pentru asigurarea învățării individualizate și personalizate în cazul elevilor cu tulburări specifice de învățare (TSI): utilizarea instrumentelor compensative, a măsurile de dispensare și a formelor adecvate de evaluare și notare.

Art.2- Principiile care stau la baza intervenției:

- a) TSI sunt abordate în conformitate cu principiile educației incluzive.
- b) TSI sunt orientate școlar optându-se pentru contextul educațional cel mai puțin restrictiv pentru persoană, ținându-se cont de caracteristicile TSI și individuale.
- c) TSI este o tulburare cu un profil eterogen, complex, care necesită intervenție în echipă multidisciplinară.

Art.3 - Scopul prezentei metodologii și obiectivele acesteia sunt :

- a) Garantarea dreptului la educație al tuturor copiilor/elevilor identificați cu tulburări specifice de învățare;
- b) Favorizarea succesului școlar prin măsuri didactice de susținere, garantarea unei formări adecvate și promovarea dezvoltării potențialului;
- c) Reducerea dificultăților relaționale și emoționale, secundare TSI ;
- d) Adoptarea unor forme de verificare și de evaluare adecvate (necesității formative) a elevilor;
- e) Pregătirea cadrelor didactice, profesorilor de sprijin, profesorilor psihopedagogi, logopezilor, profesorilor consilieri școlari precum și responsabilizarea și sensibilizarea părinților în confruntarea cu problemele legate de TSI;

- f) Favorizarea diagnosticării precoce a elevilor și stabilirea parcursurilor didactice reabilitative ; Creșterea comunicării și colaborării între familie, școală, Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională/Centrul Municipiului București de Asistență și Resurse Educaționale și medicii de familie pe parcursul instruirii și formării ;
- g) Asigurarea oportunităților egale de dezvoltare a elevilor, a tuturor capacităților necesare în mediul social și profesional.

Art.4 – (1) De prezentele reglementări vor beneficia toți copiii/ elevii înscriși în sistemul de învățământ românesc, care au fost diagnosticați cu TSI în baza evaluării complexe efectuate de către specialiști din școala de masă (profesori consilieri școlari, logopezi, profesori de sprijin) sau/și specialiști (psihologi, logopezi, psihopedagogi) acreditați conform legii (Legea nr.213/2004 și Normele metodologice de aplicare a Legii nr.213/2004 cu modificările și completările ulterioare), cu competențe profesionale de specialitate în identificarea factorilor psihologici implicați în sănătate, dezvoltare și tulburare/boală mintală, handicap/dizabilități, și evaluarea psihologică a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) (conform competențelor profesionale stabilite prin Standardele de calitate în serviciile psihologice – Partea generală, cartea I, aprobate prin Hotărârea Colegiului Psihologilor din România publicată în M.O. nr.514 bis/10.VII.2015).

(2) Prezenta metodologie nu se adresează categoriei copiilor cu dificultăți școlare, care este reglementată de legislația actuală în vigoare.

Art.5- În înțelesul prezentei metodologii, **termenii și expresiile** de mai jos au următoarele semnificații:

Tulburările de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie) conform actualizărilor manualelor de diagnostic DSM-5 (Manual de Diagnostic și Clasificare Statistică a Tulburărilor Mintale - Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) și ICD10 (Clasificarea Internațională Statistică a Bolilor și Problemelor de Sănătate - International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems), unde denumirea generică actualizată a tulburărilor de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie) este de "Tulburări Specifice de Învățare (TSI) (DSM-5 315.00, 315.2, 315.1 corespondent ICD 10 F81.0, F81.1, F81.2).

a. **Tulburări specifice de învățare (TSI)** - desemnează un grup eterogen de tulburări ce afectează procesul tipic de achiziție a abilităților școlare (de citire, exprimare în scris și matematice): dislexie, disgrafie, discalculie. Aceasta nu este o consecință a lipsei oportunităților de învățare sau a motivației pentru învățare, nu este rezultatul unui deficit intelectual, intelect liminar, deficit senzorial (ex: auditiv, vizual, motor), tulburărilor afective și emoționale de natură psihiatrică, a altor tulburari de (neuro)

dezvoltare (ex TSA – tulburări de spectru autist) și nu se datorează niciunei forme de traumă cerebrală sau maladie de achiziție.

În mod uzual, aceste tulburări sunt descrise pe baza deficitelor lor funcționale, ca dislexie (afectarea procesului de achiziție a citirii), disgrafie (afectarea procesului de achiziție a scrisului, atât a actului grafic, cât și a exprimării corecte în scris) și discalculie (afectare a procesului de achiziție a abilităților numerice și aritmetice).

b. **Dislexia** este o tulburare specifică a abilităților de citire (în privința corectitudinii, fluenței, comprehensiunii), care nu sunt dezvoltate la nivelul așteptat prin raportare la nivelul de dezvoltare intelectuală, nivelul de școlarizare și vârsta cronologică a persoanei. Tulburarea este de origine biologică, nu este o consecință a absenței oportunităților de învățare, a condițiilor incapacitante sau a unor condiții defavorabile învățării.

c. **Disgrafia** cuprinde toate formele de perturbări ale procesului tipic de achiziție a exprimării în scris (erori la nivelul literelor, erori sintactice și erori de punctuație, organizarea grafică a paragrafelor). Tulburarea este de origine biologică, nu este o consecință a absenței oportunităților de învățare, a existenței unor condiții incapacitante sau a unor condiții defavorabile învățării.

d. **Discalculia** este o tulburare specifică de învățare care se exprimă prin perturbări ale procesului tipic de achiziție a abilităților matematice (simț numeric, memorarea tablei adunării și înmulțirii, calcul corect sau fluent, raționament matematic acurat). Tulburarea este de origine biologică, nu este o consecință a absenței oportunităților de învățare, a existenței unor condiții incapacitante sau a unor condiții defavorabile învățării. Dislexia, disgrafia și discalculia pot apărea izolat sau se pot asocia (caz frecvent).

e. **Risc de dezvoltare a tulburărilor specifice de învățare** - prezența unor semne, în preșcolaritate și debutul micii școlarități, care să indice posibilitatea dezvoltării unor tulburări specifice de învățare. Indicatorii sunt reprezentați de anumite deficite/ disfuncții la nivelul unor abilități considerate preachiziții ale citit- scrisului, numerației și calculului matematic. Indicatorii riscului de dezvoltare a TSI pot fi observabili în diferite domenii: limbaj (expresiv, la nivel de vocabular, complexitate morfosintactică, pragmatică, articulare; receptiv, sub aspectul percepției sau înțelegerii vorbirii, inclusiv al procesărilor fonologice; dislalia prelungită, persistentă), motor (coordonare, mișcări grosiere și fine, echilibru, coordonare oculo-motorie, grafo-motorie), psihomotor (ritm, schemă corporală, orientare spațio-temporală, inclusiv ritm, lateralitate), cognitiv (atenție, percepție, memorie vizuală sau auditivă, memorie de lucru sau de lungă durată, învățare intermodală, operații cognitive).

f. **Dificultățile de învățare** desemnează o categorie CES, ca urmare a intervenției unor factori extrinseci (școlari, familiali, sociali), dar și a unor factori intrinseci psihoafectivi. Dificultățile de învățare

pot fi remediate și, de cele mai multe ori se exprimă sub forma unor întârzieri, nu perturbări ale procesului tipic de achiziție. Dificultăți de învățare pot să apară și secundar unui nivel intelectual liminar, prezenței deficiențelor senzoriale, prezenței ADHD, tulburărilor emoționale severe, bilingvism. Trebuie făcută o delimitare clară între tulburări specifice de învățare (TSI) și aceste tipuri de dificultăți școlare.

g. **Adaptarea curriculară** - orice măsură prin care se accesibilizează curriculum-ul național în raport cu nevoile speciale/ cerințele educaționale speciale ale elevilor. În acest context se pot stabili mai multe niveluri de adaptare, de la adaptarea contextului fizic, a metodelor de predare și până la adaptarea conținuturilor și a cerințelor curriculare.

h. **Augmentarea curriculară** - presupune îmbogățirea standardelor curriculare cu strategii de procesare executivă care facilitează achiziția și generalizarea informației. Metodele de augmentare a curriculumului includ: strategii de învățare sau cognitive, strategii de învățare orientate pe elev, strategii de stimulare a autodeterminării. Modificarea curriculumului presupune ca echipa implicată în elaborarea planului educațional personalizat (PEP) să adauge în conținutul formal al curriculumului elevului ceea ce nu se află în curriculumul general.

i. **Grad de severitate** - un specificator al TSI care cuprinde trei grade (ușor, moderat și sever) și care indică nivelul de extindere a tulburării de învățare în raport cu abilitățile școlare afectate și cu nivelul de intensitate a sprijinului necesar.

j. **Evaluare adaptată** - diferențiere care se realizează la nivelul practicilor de evaluare pedagogică a elevilor, pentru a răspunde cerințelor educaționale speciale ale acestora. Evaluarea pedagogică adaptată comportă mai multe niveluri, de la flexibilitatea pedagogică, la acomodare și modificare de substanță a conținutului evaluării, niveluri care se vor stabili în urma unei evaluări a nevoilor educaționale speciale ale elevului. Adaptarea evaluării, în raport cu nivelul la care se produce, poate fi realizată de cadrul didactic de la clasă (dacă este vorba de flexibilitate pedagogică sau adaptare) sau de către echipa multidisciplinară care se ocupă de caz (prin intermediul unui plan educațional personalizat). Evaluarea adaptată se va face în raport cu gradul de severitate al TSI, cu gradul de afectare a unei abilități sau a mai multor abilități școlare, cu scopul evaluării. Evaluarea elevilor cu TSI trebuie gândită și în funcție de evoluția particulară a acestora. Recomandarea echipei pentru un anumit tip de evaluare nu va exclude punerea în lucru de către cadrul didactic de la clasă și a altor tipuri de evaluare adaptată, pentru că însăși evaluarea are valențe formative de care elevul nu trebuie degrețat. Se recomandă o abordare flexibilă a evaluării adaptate pe parcursul semestrului.

k. **Planul de Intervenție Personalizat (PIP)**, va conține cel puțin următoarele informații, articulate pentru fiecare dintre disciplinele care sunt implicate în tulburarea specifică:

Datele personale ale elevului;

Tipologia tulburării (conform diagnosticului);

Recomandări cu privire la intervenția individualizată și personalizată;

Instrumente compensative utilizate;

Măsuri de dispensare adoptate;

Forme de evaluare/verificare personalizate pe parcursul semestrelor și la Evaluările Naționale/Examenul de Bacalaureat;

- l. **Terapii specifice** - demersuri prin care se vizează reabilitarea abilităților școlare afectate, fie direct, fie prin prisma caracteristicilor psihologice care susțin învățarea. Acestea includ, dar nu se limitează la: terapia limbajului, terapie psihomotorie, terapie psihologică, terapie educațională de stimulare cognitivă, terapie ocupațională.
- m. **Măsuri compensative** - strategii de adaptare curriculară instrucțională care îi vor permite elevului să compenseze, din punct de vedere funcțional carențele determinate de prezența tulburării specifice de învățare. Cuprind măsuri, materiale adaptate, tehnologii asistive. Aceste măsuri și instrumente de adaptare instrucțională respectă principiul șanselor egale în educație, permițându-i elevului cu TSI să participe cât mai autonom cu putință, în activitățile instructiv-educative propuse.
- n. *Instrumentele compensative* sunt instrumente didactice și tehnologice care substituie sau facilitează performanța în condițiile existenței unei abilități deficitare, pe care o vom descrie în tabelul următor și o vom corela cu instrumentele corespunzătoare. Instrumentele compensative scutesc elevul cu TSI de o prestație care devine dificilă datorită tulburării, fără să-i faciliteze tema din punct de vedere cognitiv. Utilizarea unor asemenea instrumente nu este la dispoziția întregii clase, iar profesorii – pe baza indicațiilor psihologului clinician/profesorului de sprijin/profesorului psihopedagog/logopedului/profesorului consilier școlar vor avea grijă să susțină această utilizare de către elevii cu TSI.
- o. *Măsurile de dispensare* sunt intervenții care permit elevului să nu realizeze anumite activități care, din cauza tulburării specifice de învățare, devin extrem de dificile și care nu îmbunătățesc procesul de învățare.

CAPITOLUL II

Art.6 Managementul cazurilor TSI în sistemul de învățământ:

Etapa I – **identificare și informare/consiliere a părinților/tutorilor legali** – școala asigură acțiuni specifice de identificare precoce a elevilor cu TSI și comunică părinților/tutorilor legali dificultățile identificate și recomandă acestora evaluarea de către specialiștii prin servicii de evaluare și diagnoză;

Etapa II – **evaluare – diagnoză** – în baza recomandărilor școlii, familia se adresează serviciilor de evaluare și diagnoză specializate în vederea eliberării documentului de certificare diagnostică.

Etapa III – **intervenție terapeutică** – în baza documentului de certificare diagnostică depus de părinți la școală, aceasta asigură măsurile compensative, măsurile de dispensare și evaluarea adaptată.

Obligația de a adapta procesul educativ-formativ revine școlii, doar pentru copiii/elevii care sunt evaluați, în baza documentului care certifică diagnosticul. - **anexa nr.4 din metodologie.**

Procedurile de evaluare pentru identificarea tulburărilor de învățare

Art.7- Tulburările specifice de învățare afectează anumite abilități specifice ale procesului de învățare școlară, într-un context de funcționare intelectuală adecvată vârstei biologice. În aceste tulburări sunt cuprinse: abilitățile de citire, de scriere și cele numerice și aritmetice. Pe baza profilului tulburării, TSI, primesc o denumire specifică: dislexia (tulburare de citire), disgrafia și discalculia (tulburare a abilităților numerice și aritmetice).

Fiind pusă în situația de a atenua și /sau compensa aceste tulburări, persoana afectată poate atinge competențele generale și specifice prevăzute de curriculumul național. Copiii/ elevii cu TSI dezvoltă stiluri de învățare proprii, specifice, destinate a compensa dificultățile întâmpinate ca urmare a tulburării.

Etape în diagnosticul Tulburărilor Specifice de Învățare:

1. Screening în școli (clasa pregătitoare și clasele I-IV)

Art.8- Evaluarea obligatorie a capacității de învățare în vederea depistării precoce a tulburărilor de

învățare se face de către cadrul didactic de la clasă pe baza instrumentelor metodologice pentru

identificarea predispoziției spre tulburări specifice de învățare, conform **anexelor nr.1 și 2 din**

metodologie.

Fișa va fi completată de către profesor învățământ primar/ învățător numai pentru elevii care prezintă

dificultăți de învățare și demonstrează întârzieri în achiziția abilităților școlare.

Cadrul didactic semnalează părintelui/reprezentantului legal, profesorului psihopedagog, profesorului de sprijin, logopedului, profesorului consilier școlar întârzierile în achiziția abilităților școlare ale copilului din clasa pregătitoare și clasa I și recomandă începerea cât mai urgentă a terapiilor specifice.

Art.9 Pentru completarea corectă a formularului Instrumente metodologice pentru identificarea predispoziției spre TSI vor fi utilizate metode precum: observarea la clasă, observarea prestațiilor atipice ale elevilor, cât și observarea stilurilor de învățare.

a. Observarea la clasă

Tulburările specifice de învățare (TSI) au o componentă evolutivă care le face să se manifeste ca și cum ar fi întârzieri și/sau atipii ale procesului dezvoltării.

Cadrelor didactice le revine un rol fundamental, nu numai în învățământul preșcolar și în învățământul primar - pentru a recunoaște potențialele tulburări specifice de învățare, ci și pe tot parcursul școlar, pentru a individualiza acele caracteristici cognitive pe care să se pună accentul pentru a se atinge competențele necesare la finalul unui ciclu de învățământ.

b. Observarea performanțelor atipice

Pentru a individualiza un elev cu o potențială tulburare specifică de învățare, nu este neaparat nevoie să se recurgă imediat la instrumente statuate, dar ar putea fi suficient, cel puțin în prima fază, să se aibă în vedere observațiile asupra prestațiilor școlare în diferitele arii de învățare care pot fi afectate de tulburare: citirea, scrierea, calculul și raționamentul matematic.

De exemplu, în ceea ce privește **scrierea**, este posibil să se observe prezența unor erori repetate, care pot apărea în mod obișnuit și în faza de învățare sau într-o clasă inferioară, dar care apar pe termen lung și într-un mod neîntâmplător. La copiii mai mari este posibil să se observe o dificultate extraordinară de a controla regulile ortografice sau punctuația.

În ceea ce privește **citirea**, pot apărea indicii cum ar fi permanentizarea unei lecturi silabice dincolo de prima jumătate a clasei I; tendința de a citi același cuvânt în moduri diferite în aceeași frază; pierderea frecventă a rândului sau a semnelor, etc.

Când un cadru didactic observă asemenea caracteristici în prestațiile școlare ale unui elev, el va întreprinde activități specifice de **recuperare și dezvoltare**. Dacă, chiar și după asemenea intervenții, dificultățile rămân, va fi necesar să se comunice familiei cele constatate, recomandându-se să se recurgă la un specialist pentru a certifica prezența a cel puțin unei tulburări specifice de învățare. Este bine de precizat că cercetarile în acest domeniu au relevat faptul că cca 20% dintre elevi (mai des în primul semestru al clasei I) manifestă dificultăți în abilitățile de bază care sunt de obicei afectate de Tulburări Specifice de Învățare. Din acești 20% totuși, doar unii vor prezenta TSI. Acest lucru înseamnă că o prestație atipică numai în anumite cazuri implică o tulburare.

c. Observarea stilurilor de învățare

Indivizii învață într-o manieră diferită în funcție de modalitățile și strategiile cu care își elaborează fiecare informațiile. Un proces de învățământ care să țină seama de stilul de învățare al elevului facilitează atingerea obiectivelor didactice.

Acest lucru este semnificativ pentru tema în cauză, în măsura în care, dacă, construirea activității didactice pe baza unui stil determinat de învățare favorizează în general toți elevii, în schimb, în cazul unui elev cu TSI, adaptarea în faza formativă la stilul de învățare și la diversele strategii care îl caracterizează, devine un element esențial și determinant pentru succesul lui școlar.

- **Evaluarea complexă este** efectuată de către specialiști (psihologi/profesori consilieri școlari, psihopedagogi, logopezi, **medici, etc**) acreditați conform legii.
- Se recomandă încheierea acordurilor (convenții, protocoale, înțelegeri) între inspectoratele școlare, asociațiile reprezentative/specialiști (psihologi clinicieni, consilieri școlari, logopezi, psihopedagogi, psihomotricieni, etc) specializați în terapii/ modalități de intervenție pentru TSI;

Art.10 Evaluarea complexă va fi efectuată utilizând metode variate și doar instrumente psihometrice (teste, probe, chestionare, scale etc) validate. Protocolul de evaluare complexă a copiilor/elevilor în cazul TSI cuprinde un demers multidisciplinar:

a. Evaluare psihologică, care va viza: stabilirea nivelului de dezvoltare intelectuală (evaluarea componentială a inteligenței), evaluarea stilurilor cognitive, profilul motivațional-afectiv, profilul comportamental, comportamentul adaptativ, evaluarea nivelului de dezvoltare psihomotorie. În vederea realizării diagnosticului diferențial, după caz, pot fi evaluate și alte funcții cognitive implicate în procesul de învățare (procesele atenționale, mnezice etc.).

b. Evaluare logopedică: limbajul oral printr-o abordare componentială (latura fonologică, lexical-semantică, morfo- sintactică și pragmatică), limbajul scris: citire (corectitudinea exprimată prin numărul și tipul de erori, fluența în citire și înțelegerea textului citit), scriere (componenta grafomotorie, vizuo-spațială a scrisului, ortografia, punctuația, tipuri de erori în scris și frecvența lor), numerație și calcul (citirea și scrierea numerelor, corespondența dintre număr și cantitate, simț numeric (comparații cantitative non- simbolice), corectitudinea și fluența în operațiile de calcul, atât în realizarea algoritmilor, cât și în reactualizarea rezultatelor automatizate, utilizarea și înțelegerea limbajului matematic, raționament matematic).

c. Evaluare psihopedagogică: stabilirea nivelului de cunoștințe la care se situează elevul, în raport cu nivelul de școlarizare, stabilirea nivelului de intensitate a sprijinului necesar pentru a face față cerințelor curriculumului național, stabilirea impactului pe care deficitul funcțional în ariile citire, scriere sau calcul matematic îl are asupra performanței lui școlare în ansamblu, identificarea strategiilor de învățare pe care elevul le aplică, identificarea înaltei abilități în dezvoltate (performanță înaltă).

d. Evaluare medicală (după caz, pentru diagnosticul diferențial): evaluare psihiatrică și neurologică (după caz), evaluare oftalmologică, evaluare O.R.L.

Evaluarea complexă va ține cont de prevederile manualelor de diagnostic ICD10 și DSM5 și va stabili tipul de tulburare specifică de învățare, precum și nivelul/ gradul de severitate (ușor, moderat, sever).

Evaluarea adaptată în cazul Evaluărilor Naționale se va decide și consemna prin Planul de Intervenție Personalizat (PIP) pentru copiii orientați școlar și profesional de către Comisia de Orientare Școlară și Profesională/Serviciul de Evaluare Școlară și Profesională (SEOSP), din cadrul CJRAE/CMBRAE.

Recomandări de evaluare adaptată în raport cu gradul de severitate al TSI

TSI ușoară - abordare prin prisma flexibilității pedagogice, adaptării minimale ale instrumentelor și modalităților de evaluare .

TSI moderate - adaptări care sunt concordante cu cele curriculare pe care le reclamă nevoile educaționale ale elevului și care sunt specifice tipului/ tipurilor de abilitate școlară perturbată/ perturbate.

TSI severe - adaptări și modificări ample, care reclamă un proces decizional complex cu mai mulți factori de decizie. Decizia luată în echipă multidisciplinară cu un profesor psihopedagog/ de sprijin care să realizeze managementul cazului, împreună cu profesorul de la clasă. Ca exemple de evaluare adaptată, se pot menționa:

- Se poate realiza un portofoliu specific de evaluare prin care se permite elevului să colecteze eșantioane de produse care ilustrează nivelul actual atins în învățare;
- Este monitorizat progresul elevului pe o perioadă mai lungă de timp;
- Oferă elevului posibilitatea de a observa progresul în propria învățare prin colectarea produselor realizate;

Adaptările generale sunt proiectate pentru majoritatea activităților instructiv-educative (decizia echipei, în care va fi un profesor de sprijin, cadrul didactic, reprezentant al conducerii școlii), aplicându-se augmentarea curriculară, pe când cele specifice vizează activitățile instructiv- educative particulare (decizia cadrului didactic).

Diagnosticul de dislexie, disgrafie se stabilește, de regulă, în clasa a II-a, după ce copilul a parcurs învățarea tuturor literelor. Diagnosticul de discalculie se stabilește, de regulă, în cls. a III-a.

Stabilirea diagnosticului de tulburări specifice de învățare se exclude în următoarele cazuri: IQ<85 (să nu fie prezentă o dizabilitate intelectuală sau un intelect liminar), deficite senzoriale auditive și vizuale

(necorectate), tulburări psihiatrice sau neurologice organice sau funcționale de achiziție, absența

oportunităților de învățare (absenteism, spitalizare prelungită, grupuri defavorizate, inclusiv din mediul

rural, nefrecventarea programului de grădiniță, lipsa exersării, educație precară sau insuficientă),

dezavantaje psihosociale, alte influențe externe cu relevanță pentru procesul de achiziție.

Se vor efectua **Reevaluări anuale** pentru restabilirea gradului de severitate al TSI în urma intervenției și revizuirea Planului Educațional Personalizat (PEP) / **planului de servicii individualizat pentru copiii orientați școlar și profesional de către COSP/SEOSP, Planului de Intervenție Personalizat pentru**

copiii orientați școlar și profesional de către COSP/SEOSP (inclusiv a drepturilor la măsuri de dispensare și instrumente compensatorii). Reevaluarea este utilă și pentru a evita situațiile de acordare a măsurilor de dispensare și instrumentelor compensatorii copiilor diagnosticați gresit, dar și pentru a evita acordarea unor facilități pe termen lung atunci când situația de fapt nu mai impune acest lucru.

CAPITOLUL III

Măsuri psihopedagogice

Art.11- După diagnosticarea cu TSI, în funcție de rezultat **se vor lua următoarele măsuri:**

a. Părintele/reprezentantul legal al elevului cu TSI, identificat cu **grad ușor**, se va adresa direct școlii pentru întocmirea PIP. Acesta va cuprinde atât măsurile de dispensare și instrumentele compensatorii, formele de evaluare adaptată pe parcursul semestrelor la care va avea acces copilul la școală, cât și obiectivele de intervenție psihopedagogică din școală și în afara școlii. **PIP va fi întocmit de cadrul didactic împreună cu părinții/reprezentantul legal, cu sprijinul psihologului, logopedului sau psihopedagogului** (din școală sau din afara sistemului școlar).

b. Părintele/reprezentantul legal al elevului cu TSI identificat cu **grad moderat și sever** se va prezenta la CMBRAE/ CJRAE (la decizia părintelui/reprezentantului legal). Părintele/reprezentantul legal al elevului cu TSI, după obținerea certificatului de orientare școlară/profesională se va adresa școlii și profesorului de sprijin/psihopedagog care va întocmi Planul de servicii individualizat / **Planul de Intervenție Personalizat (PIP)**, care va cuprinde în mod obligatoriu măsurile de dispensare, instrumentele compensatorii și formele de evaluare adaptată pe parcursul semestrelor și Evaluărilor Naționale/Examenului de Bacalaureat la care va avea acces copilul la școală, și obiectivele specifice de intervenție psihopedagogică la școală și în afara școlii

.Art.12 - Elevii cu tulburări specifice de învățare nu fac obiectul învățământului în școli speciale, ei fiind școlarizați în învățământul de masă. Pentru elevii care dețin Certificat de orientare școlară și profesională, părintele/reprezentantul legal poate decide forma de învățământ pe care o va urma fiul sau fiica sa.

Art.13 - Pentru cazurile complexe de TSI cu nivel moderat sau sever se reduc efectivele la clase cu 2-3 elevi pentru fiecare copil/elev cu TSI, destinate predării cu mijloace specifice (însușirea cititului și scrisului prin metode de dezvoltare a abilităților afectate, adaptare curriculară la disciplinele pentru care

evaluarea diagnostică o recomandă, etc), corelate cu intervenții specializate (terapie logopedică asigurată de logopezii din centrele logopedice interșcolare, suport educațional asigurat de profesor de sprijin format pentru TSI, precum și de profesorul consilier școlar din cabinetul școlar de consiliere psihopedagogică).

Art.14- Cu acordul prealabil al consiliului de administrație al unității de învățământ (indiferent de tipul de integrare) și la recomandarea specialistului, pentru fiecare caz în parte, elevii cu tulburări specifice de învățare pot folosi materiale sau instrumente compensatorii, inclusiv tehnologii asistive și de acces, și vor beneficia de evaluare adaptată pe parcursul semestrelor.

Art.15- În toate unitățile de învățământ cadrele didactice vor utiliza **metode didactice personalizate și individualizate**, cu forme eficiente și flexibile de activitate didactică, care să țină cont și de particularitățile elevilor cu TSI, adoptând o metodologie și o strategie didactică adecvată.

Art.16- Unitățile de învățământ introduc instrumentelor compensative, inclusiv mijloacele de învățare alternative și tehnologiile asistive și de acces, dar și măsuri de dispensare de la anumite prestații non-esențiale din punctul de vedere al calității conceptelor de dobândit.

Art.17- Măsuri compensative care se pot asigura copiilor/elevilor cu TSI:

- Computer/tabletă cu software -sintetizator vocal, care transformă tema de citire într-o temă de ascultare ;
- Aparat de înregistrare care permite elevului să-și completeze notițele în timpul lecției (tabletă, reportofon,etc);
- Hărți mentale, mape conceptuale ale unității de studiu;
- Manuale și cărți în format digital (audio-book);
- Dicționare, vocabulare digitale ;
- Tabele cu: lunile anului, anotimpurile, zilele săptămânii, alfabetul, formule, definiții,etc;
- Texte cu imagini, sinteze, scheme;
- Cadrul didactic care să citească itemii textului din manual, sarcinile de rezolvat, chestionarele cu răspunsuri multiple;
- Computer cu program de scriere video, cu corector ortografic, care permite realizarea unor texte suficient de corecte fără un efort suplimentar de recitare și de corectare a eventualelor greșeli;

- Software pentru realizarea hărților mentale, mape conceptuale;
- Fotocopii adecvate ale unității de studiu;
- Dicționar digital (sub formă de tabletă sau pe computer);
- Calculator care să faciliteze operațiile de calcul;
- Alte instrumente tehnologice mai puțin evoluat cum ar fi tabela pitagorică, de măsuri, tabel cu formule matematice, scheme conceptuale etc;
- Altele, la decizia cadrului didactic;

Art.18- Măsuri de dispensare care se pot asigura copiilor/elevilor cu TSI:

- Dispensarea cititului cu voce tare în fața clasei;
- Dispensarea citirii autonome a unor texte a căror lungime și complexitate nu este compatibilă cu nivelul de abilitate al copilului;
- Cantitatea excesivă de teme pentru acasă;
- Memorarea poeziilor, formulelor, tabelelor, definițiilor;
- Dispensarea studierii limbilor străine în forma scrisă sau citită;
- Efectuarea mai multor teste/ evaluări la puțină vreme unele după altele;
- Dispensarea scrierii rapide după dictare;
- Dispensarea luării de notițe scrise;
- Dispensarea copierii de pe tablă, recopierea textelor;
- Dispensarea respectării timpilor pentru realizarea sarcinilor de lucru în scris;
- Scrierea de mână a temelor pentru acasă pentru cazurile severe de disgrafie (se acceptă scrierea pe calculator sau transcriere de către părinte);
- Dispensarea memorării tablei înmulțirii;
- Dispensarea copierii textelor (ex. probleme matematice) de pe tablă sau manuale - compensare cu texte pregătite anticipat, printate și lipite pe caiete (sau lucru direct pe fișe);

- Altele, la decizia cadrului didactic;

Art.19- Evaluare adaptată asigurată pe parcursul semestrelor:

- Anunțarea din timp a testelor și verificărilor orale;

- Asigurarea timpului suplimentar (30 - 60 de minute) pentru realizarea probelor;

- Introducerea probelor informatizate;

- Lecturarea cu voce tare de către profesor a itemilor aplicați în timpul verificărilor. Subiectele se citesc pe rând, în ordinea în care se elaborează lucrarea;

- Asigurarea utilizării instrumentelor compensative atât la probele scrise, cât și la cele orale;

- Prevederea unor verificări orale ca alternativă la cele scrise (mai cu seamă la limbile străine);

- În notarea la probele orale se va ține cont de capacitățile lexicale și expresive ale elevului;

- În funcție de situație, evaluările vor fi de așa natură încât să limiteze scrisul (exerciții cu spațiu de completat, exerciții de bifat, unit etc);

- La notarea/evaluarea testelor scrise se ține cont de conținut, nu de formă;

- Asigurarea folosirii calculatorului de buzunar/birou, tablă pitagoreică sau tabele cu formule;

Art.20- Recomandarea pentru alegerea și asigurarea măsurilor compensative, măsurilor de dispensare și evaluare adaptată, conform tipului de TSI (dislexie, disgrafie/disortografie, discalculie) se regăsește în **anexa nr 3 din metodologie.**

Art.21- Activitățile de recuperare individualizată, modalitățile didactice personalizate, și în aceeași măsură și instrumentele compensative și de dispensare vor trebui să fie explicitate de către instituțiile școlare, cu scopul de a asigura un instrument util continuității didactice și stabilirii de comun acord cu familia a măsurilor întreprinse.

Termenii *individualizată* și *personalizată* nu se vor considera sinonimi. „Individualizată” este intervenția calibrată asupra unui singur elev, dar și asupra întregii clase sau a unui mic grup, care devine „personalizată” atunci când se adresează unui anumit elev .

În această privință, unitatea de învățământ va întocmi în primul semestru școlar **Planul de Intervenție Personalizat (PIP)**.

Dobândirea competențelor privind TSI este permisă cadrelor didactice de la orice clasă, astfel încât gestiunea și programarea pașilor semnificativi (de exemplu planul de intervenție personalizat) să nu fie delegate unui anume profesor, ci să se bucure de participarea integrală a consiliului clasei.

În întocmirea acestei documentații este fundamentală legătura cu familia, care va putea ulterior să comunice școlii eventualele observații asupra experiențelor parcurse de elev în mod autonom sau prin intermediul unor parcursuri extrașcolare.

Pe baza unei asemenea documentații, în limitele legislației în vigoare, se vor întocmi modalitățile de evaluare și verificare pe parcursul anului sau la finele ciclurilor de învățământ.

Adoptarea măsurilor de dispensare, în scopul de a nu se crea un parcurs facilitat nemotivat, care să nu aiba efect asupra succesului școlar al elevului cu TSI, va trebui să fie întotdeauna evaluată pe baza efectului tulburării asupra performanței, astfel încât să nu diferențieze din perspectiva obiectivelor, parcursul de învățare al elevului în cauză.

Art.22- (1) Evaluarea adaptată în cazul Evaluărilor Naționale/Examenului de Bacalaureat se va decide și consemna prin Planul de Intervenție Personalizat (PIP) pentru copiii orientați școlar și profesional de către COSP/SEOSP, conform metodologiilor în vigoare privind organizarea și desfășurarea examenelor naționale.

(2) Adaptarea procedurilor de examinare la subiectele de examen unice, din cadrul examenelor naționale (evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a și examenul național de bacalaureat), în cazul elevilor cu TSI orientați școlar și profesional se face prin :

- Asigurarea unui timp suplimentar din timpul alocat inițial pentru elaborarea lucrării ;
- În cazul elevilor cu dislexie citirea subiectelor este asigurată de către un profesor asistent; Subiectele se citesc pe rând, în ordinea în care se elaborează lucrarea;
- În cazul elevilor cu disgrafie elevul are dreptul la evaluare orală sau va dicta conținutul lucrării către un profesor asistent;
- În cazul elevilor cu discalculie se asigură folosirea calculatorului de buzunar/birou, tablă pitagorică sau tabele cu formule;

CAPITOLUL IV

Consiliere parentală

Art.23- La data intrării în vigoare a prezentei metodologii, activitățile de consiliere parentală specifică părinților elevilor cu TSI intră în atribuțiile compartimentului Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică (CJAPP).

Aceste compartimente au rolul de a asigura comunicarea și colaborarea între școală, familie și specialiști în vederea diagnosticării și reabilitării pe tot parcursul școlarizării a elevilor cu tulburări specifice de învățare, cu încadrarea în numărul de posturi aprobate.

Art.24- Responsabilul CJAPP stabilește componența echipei din cadrul compartimentul care va prelua atribuțiile persoanelor responsabile cu consilierea parentală.

Membri: compartimentul de consiliere parentală va avea în componență 4 membri: 2 profesori consilieri școlari, un profesor logoped și un profesor psihopedagog.

Art.25- Atribuțiile compartimentului de consiliere parentală:

a. Consilierea părinților/ a reprezentanților legali în vederea explicării consecințelor tulburărilor

specifice de învățare asupra evoluției școlare a copilului, importanța colaborării cu cadrele didactice

și specialiștii care lucrează direct cu copilul, respectarea recomandărilor din Planul de Intervenție

Personalizat pentru copiii orientați școlar și profesional de către COSP/SEOSP și asumarea

responsabilităților din contractul educațional cu familia.

- b. Consilierea cadrelor didactice care lucrează efectiv cu elevul la clasă în vederea adaptării evaluărilor continue și semestriale, a utilizării materialelor sau instrumentelor compensatorii, inclusiv a tehnologiei informatice;
- c. Îndrumări oferite unităților școlare pentru elaborarea Planului de Intervenție Personalizat;
- d. Monitorizează aplicarea Planului de Intervenție Personalizat (PIP), rezultatele metodelor de intervenție, evoluția școlară a elevilor cu tulburări specifice de învățare pe tot parcursul școlarizării prin raportări semestriale ale dirigintelui și ale specialiștilor care desfășoară terapiile specifice și de compensare.

CAPITOLUL V

Formarea cadrelor didactice

Art.26- Formarea cadrelor didactice se face prin cursuri de perfecționare/formare continuă și formare inițială: studii masterale privind psihopedagogia tulburărilor specifice de învățare .

Art.27- Obiectivele formării cadrelor didactice:

- Conștientizarea parcursului complet de gestionare a tulburărilor specifice de învățare în interiorul unităților de învățământ;
- Cunoașterea caracteristicilor fiecărei tulburări specifice de învățare atât pentru că asemenea caracteristici justifică intervențiile specifice prevăzute de lege, cât și pentru a consimți la construirea unei abordări integrate a tulburării;

- Principalele instrumente pe care școala le poate utiliza pentru depistarea precoce a riscului de TSI;
- Strategii educative și didactice de dezvoltare și de ajutor compensativ;
- Gestionarea clasei cu elevi cu TSI;
- Forme adecvate de verificare și de notare;
- Modalități de aplicare a măsurilor didactice și educative prevăzute în PEP;
- Forme de orientare și de susținere pentru urmarea studiilor;
- Studiarea unor cazuri concrete, a problemelor și parcursului străbătut, a considerațiilor critice verificate și a posibilelor soluții;
- Modalități de colaborare a cadrelor didactice cu familia elevului cu TSI și cu profesorul psihopedagog/ de sprijin/profesorul logoped/profesorul consilier școlar;

Art.28- Activitățile de formare specifice vor fi destinate aspectelor de competență: aspecte normative, organizatorice și manageriale.

CAPITOLUL VI

Rolul factorilor de educare:

1. Inspectoratele școlare

Art.29- Rolul strategic de coordonare al Inspectoratelor Școlare le califică în mod direct pentru asumarea unor sarcini și activarea unor inițiative specifice privind garantarea dreptului la studiu al elevilor cu tulburări specifice de învățare.

Într-un sistem educațional și formativ care pune în centrul preocupării sale elevul, care investește în relația familie-școală și în interacțiunea între subiecții – instituționali sau nu – din teritoriu, pot exista inițiative numeroase și diferențiate și se poate dezvolta o gama largă de intervenții cuprinse în politicile educaționale în favoarea copiilor/ elevilor.

Este extrem de important ca inspectoratele să inițieze și să promoveze *încadrarea într-un sistem* a diferitelor acțiuni realizate de fiecare unitate de învățământ în parte, în scopul uniformizării comportamentelor și procedurilor, astfel încât să se asigure oportunități formative egale fiecărui elev, în oricare realitate școlară. Cu alte cuvinte, politicile inspectoratelor trebuie să ofere garanția că atenția și preocuparea educativă nu rămân la bunul plac al unuia sau altuia, ci derivă dintr-o logică a unui sistem.

Art.30- În acest scop, ținând cont și de autonomia fiecărei realități, se indică anumite acțiuni care trebuie întreprinse:

- punerea la punct a unor protocoale deontologice pentru împărtășirea procedurilor și comportamentelor de asumat în privința elevilor cu TSI (strategii pentru individualizarea precoce a semnalelor de risc și modalităților de preluare în grijă, întocmirea planurilor educaționale personalizate, contractului formativ cu familia);
- constituirea unor echipe multidisciplinare formate din tutori de învățare (profesori psihopedagogi/ de sprijin/cadre didactice formați în TSI) pentru implementarea măsurilor compensatorii, de dispensare și de evaluare recomandate de specialiști;
- încheierea acordurilor (convenții, protocoale, înțelegeri) între inspectoratele școlare, asociațiile reprezentative/specialiști (psihologi clinicieni, consilieri școlari, logopezi, psihopedagogi, psihomotricieni, etc) specializați în terapii/ modalități de intervenție pentru TSI;
- organizarea de activități de formare diversificate, pe baza situațiilor specifice din context și adecvate experiențelor, competențelor, practicilor existente în fiecare realitate, astfel încât să se dea un răspuns formativ exact cerinței efective de suport și luare în considerare ;

2. Unitățile de învățământ:

Art.31-Directorul unității de învățământ în care sunt școlarizați elevi/ tineri cu TSI este garantul oportunităților formative oferite și al serviciilor conexe și este cel care activează orice inițiativă posibilă astfel încât să se realizeze dreptul la educație al fiecăruia.

Asemenea acțiuni se concretizează și prin promovarea și urmărirea unei serii de inițiative care trebuie să intre în concertul cu varii componente școlare, apte să favorizeze coordonarea diferitelor intervenții în funcție de normele de referință.

Pe baza autonomei responsabilității în gestionarea resurselor umane, directorul unității de învățământ va putea evalua oportunitatea de a desemna, dintre profesori, responsabili curriculari cu competențe în TSI în clasele unde sunt identificați elevi cu asemenea tipologii de tulburări.

Art.32- În particular, directorul:

- garantează legătura între toți colaboratorii din unitatea de învățământ și realitățile teritoriale;
- stimulează și promovează orice inițiativă utilă cu scopul de a face operante indicațiile convenite cu experții și familia elevului cu TSI și , în mod special, activează intervențiile preventive;
- transmite familiei comunicarea necesară;
- primește diagnosticul adus de familie, îl integrează în parteneriatul educațional și îl diseminează Consiliului Profesorat/Consiliul clasei;
- promovează activități de formare/aducere la zi pentru însușirea competențelor specifice;
- promovează și pune în valoare proiecte țintite, individualizând și îndepărtând obstacolele, asigurând astfel coordonarea acțiunilor (timp, modalități, finanțare);
- gestionează resursele umane și instrumentale;
- solicită Inspectoratelor școlare aprobarea efectivelor de elevi pentru clasele care au în componența lor elevi cu TSI;
- promovează intensificarea raporturilor între profesori și familiile elevilor cu TSI, favorizând condițiile pentru aceasta și prevăzând modalități potrivite de recunoaștere a implicării profesorilor;
- activează monitorizarea tuturor acțiunilor pornite, cu scopul de a favoriza exemplificarea bunelor practici și proceduri sau operarea unor eventuale modificări.

Pentru realizarea obiectivelor prevăzute și programate, directorul unității de învățământ va putea să se sprijine pe colaborarea cu un profesor psihopedagog/profesor de sprijin/ cadru didactic format pentru intervenție în TSI cu rol de tutore de învățare, pentru realizarea unor teme de informare, consultanță și coordonare.

Directorii vor putea deveni promotori ai unor inițiative dedicate familiilor de elevi și cu TSI, promovând și organizând, pe lângă instituțiile școlare - cu sprijinul administrației locale, a inspectoratelor școlare, sindicatelor la care sunt afiliate unitățile de învățământ – seminarii și cursuri informative atât pentru cadrele didactice cât și pentru familiile elevilor care au copii cu TSI integrați în învățământul de masă/sau cel ales de părinte/susținătorul legal.

3. Profesorul psihopedagog/ profesorul de sprijin/ cadru didactic format pentru intervenție în TSI cu rol de tutore de învățare

Art.33- Funcția de **profesor psihopedagog/ profesor de sprijin/ cadru didactic format pentru intervenție în TSI** cu rol de **tutore de învățare** este legată de zona de sensibilizare și aprofundare a tematicilor, dar în aceeași măsură și de suport pentru colegii direct implicați în aplicarea didactică a celor propuse.

Art.34- Cadrele didactice care au urmat o formare adecvată și specifică pe această tematică, în urma unor cursuri sau pe baza unor parcursuri de formare profesională proprii și/sau din propria practică experiențială/ didactică, devin punctul de referință și care împreună cu profesorul din interiorul școlii/de la clasă sunt, în particular, cei care își asumă, în relația cu consiliul profesoral, următoarele funcțiuni:

- furnizează informații asupra dispozițiilor normative în vigoare
  - furnizează indicații de bază despre instrumentele compensative și măsurile de dispensare cu scopul de a se realiza o intervenție didactică, cât mai adecvată și personalizată;
  - colaborează, acolo unde este nevoie, la elaborarea strategiilor destinate depășirii problemelor din clasele cu elevi cu TSI;
  - oferă suport colegilor în privința unor materiale specifice didactice și de evaluare, inclusiv în elaborarea planului didactic personalizat;
  - se îngrijește de punerea la dispoziție a bibliografiei necesare cadrelor didactice în interiorul instituției
- ;

- difuzează și face publice informațiile legate de formările specifice sau de aducere la zi ;
- furnizează informații legate de site-uri sau platforme online pentru împărtășirea bunelor practici pe tema TSI;
- îndeplinește rolul de mediator între colegi din aceeași clasă, cadru didactic și familii;
- informează eventualii suplinitori/ profesori nou veniți în clasele cu elevi cu TSI;

Va avea grijă să promoveze dezvoltarea competențelor colegilor profesori, acționând pentru susținerea elevului cu TSI și sprijinirea acestuia de către profesorii clasei.

4. Cadrele didactice

Art.35- Cadru didactic *expert*, profesor psihopedagog/profesor de sprijin pentru cazurile moderate si severe si, respectiv, cadrul didactic cu formare in TSI cu rol de tutore de învățare) , nu preia atribuțiile Consiliul Profesoral și Consiliul clasei, misiunea educațională de a împărtăși aceste alegeri.

Rezultă în fapt, că este indispensabil ca întreaga comunitate educațională să posede instrumentele de cunoaștere și competență, deoarece toți sunt coresponsabili de proiectul formativ elaborat și realizat pentru elevii cu TSI.

Art.36- În particular fiecare cadru didactic, pentru el și pentru colegi va acționa în felul următor:

- în timpul primelor faze ale parcursului școlar, va urmări cu grijă achiziționarea premizelor fundamentale și stabilizarea primelor abilități relative la scriere, lectură și calcul, acordând atenție contextual semnalelor de risc în scopul prevenției și semnalizării cazurilor;
- va aplica strategii de recuperare;
- va semnala familiei persistența dificultăților atunci cand este cazul, chiar în urma intervențiilor de recuperare aplicate;
- ia act de certificarea diagnosticului eliberat de organismele competente;
- procedează, în colaborare cu colegii de la clasă, la documentarea parcursurilor didactice individualizate și personalizate prevăzute;
- aplică strategii educative - didactice de potențare și suport compensativ;
- adoptă măsuri de dispensare;
- aplică modalități de verificare și notare adecvate si coerente;

- realizează întâlniri de continuitate cu colegii din nivelul sau anul școlar precedent cu scopul de a împărtăși cu aceștia parcursul didactic și educativ efectuat de elevi, în special cei cu TSI, pentru a nu exista o discontinuitate a parcursului urmat;

5. Familia

Art.37- Familia, care se confruntă prima cu dificultățile propriilor copii, informează unitatea de învățământ despre acestea, solicitând școlii să fie monitorizați/sprjiniți.

La rândul ei, unitatea de învățământ este informată în legătură cu dificultățile persistente ale propriului fiu sau fiice.

Art.38- Familia:

- cere, din proprie inițiativă sau la semnalarea medicului/psihologului - ales de către ea/al școlii sau cadrului didactic /logopedului/profesorului consilier școlar/profesorului de sprijin - ca elevul să fie evaluat conform modalităților prevazute de prezentele Norme metodologice;
- pune la dispoziția școlii diagnosticul/certificatul de orientare școlară și profesională;
- aprobă liniile elaborate în documentarea parcursurilor didactice individualizate și personalizate și este chemată să întocmească împreună cu școala un acord educativ-formativ care prevede autorizarea tuturor profesorilor din consiliul clasei – cu respectarea intimității și rezervei asupra cazului- să aplice orice instrument compensativ și strategiile de dispensare considerate potrivite, prevazute de normele în vigoare, ținând cont de resursele disponibile;
- sustine motivația și stradania elevului în efortul școlar și de acasă;
- verifică în mod regulat îndeplinirea temelor încredințate;
- verifică aducerea la școală de către elev a materialelor cerute;
- încurajează dobândirea unui grad tot mai mare de autonomie în gestionarea timpilor de studiu, a efortului școlar și a relațiilor cu profesorii;
- apreciază nu numai semnificația din punct de vedere al notării, dar și cea formativă a fiecărei discipline;

În contextul analizat până acum, raportului cu familiile elevilor cu TSI îi revine o importanță particulară. Acestea, în prima perioadă a apropierii copilului de școală (CP, clasa I), sunt puse în fața unor

incertitudini, mai ales, din cauza unor dificultăți neașteptate, care riscă să compromită desfășurarea normală a parcursului școlar de către copiii lor.

Astfel, familiile au nevoie de consiliere în vederea conștientizării problemelor specifice cu care se confruntă elevii în interacțiunea educativă din cadrul unității de învățământ. Aceasta presupune: informare constantă asupra strategiilor didactice folosite, a evaluărilor și rezultatelor acestora, recalibrărilor parcursurilor educaționale etc. avute în vedere în cadrul unității de învățământ cu scopul realizării unui proces de învățare normal și complet.

În consecință, instituțiile școlare vor organiza periodic – lunar/bisemestrial, în funcție de condițiile specifice -întâlniri cu familiile copiilor implicați, pentru prezentarea și discutarea activităților cadrelor didactice, în scopul coordonării demersului didactic – educativ cu acțiunea educativă din familie.

În vederea intensificării implicării profesorilor, conducerile unităților de învățământ vor identifica și aplica modalități potrivite de recunoaștere a diverselor forme de flexibilitate profesională .

6. Copiii/ elevii

Art.39- Copiii/ elevii cu TSI sunt beneficiarii direcți ai tuturor activităților specifice organizate și desfășurate în cadrul unităților de învățământ, având următoarele drepturi:

- informare referitoare la modalitățile de învățare și strategiile care le pot fi de ajutor pentru a-și atinge maximul potențialului lor;
- să beneficieze de o abordare educațională individualizată / personalizată, precum și de adoptarea instrumentelor adecvate compensative, a măsurilor de dispensare și a evaluării adaptate;
- Au datoria de a depune un efort adecvat în procesul de învățare .

Acolo unde vârsta și maturitatea o permit, pot sugera cadrelor didactice strategii de învățare pe care le-au descoperit și dezvoltat automat.

CAPITOLUL VII

Dispoziții finale

Art.40- Anexele 1-4 fac parte din prezenta metodologie.

ANEXA Nr. 1

Instrumente metodologice pentru

IDENTIFICAREA PREDISPOZIȚIEI SPRE TULBURĂRI SPECIFICE DE ÎNVĂȚARE

Clasa Pregătitoare

<i>Elevul/a:</i>
<i>Școala:</i>
<i>Clasa:</i>
<i>Data nașterii:</i>
<i>Data completării:</i>

Bifați cu "X" răspunsul potrivit fiecărui item.

Discrepanță între:	DA	NU
dezvoltarea intelectuală și reușita școlară/ rezultatele școlare.		
sarcinile/ activitățile orale și sarcinile/ activitățile scrise.		
performanțele obținute la diferite discipline școlare.		
înțelegere și memorie.		
efortul depus și rezultatul obținut.		

ARIA	CARACTERISTICI	DA	NU
Înțelegere și exprimare orală	Prezintă dificultăți în accesarea/ amintirea / evocarea vocabularului.		
	Atunci când vorbește/ povestește, discursul abundă în interjecții, sunete/ cuvinte parazite (î, ă, apoi, după, păi, deci, și....).		
	Întâmpină dificultăți în povestirea unei experiențe personale, în exprimarea emoțiilor...		
	Întâmpină dificultăți în executarea unor comenzi multiple.		
	Prezintă dificultăți în pronunțarea unor sunete sau a unor cuvinte.		
	Are nevoie de explicații suplimentare pentru înțelegerea și rezolvarea sarcinilor școlare.		
	Prezintă dificultăți la despărțirea cuvintelor în silabe – chiar și în cazul cuvintelor simple.		
	Prezintă dificultăți în a identifica silabele în cuvânt.		
	Prezintă dificultăți în a segmenta propozițiile în cuvinte.		
	Prezintă dificultăți în a sesiza sunetul inițial și / sau sunetul final în cuvânt.		
	Identifică greu poziția unui sunet în cuvânt.		
	Face confuzii atunci când pune în corespondență sunetul cu semnul grafic (litera).		
	Confundă sunete asemănătoare acustic. (p-b, f-v, t-d, s-z...)		
	Identifică cu greu rima într-o înșiruire de cuvinte.		
Prezintă dificultăți în sinteza sunetelor în silabe/ cuvânt.			
Matematica	Prezintă dificultăți în numărarea crescătoare și mai ales descrescătoare în centrul 0 – 31.		
	Prezintă dificultăți în ordonarea crescătoare sau descrescătoare a unor numere date.		
	Prezintă dificultăți în scrierea cifrelor (le scrie în oglindă, le confundă).		
	Prezintă dificultăți în identificarea vecinilor unui număr (în centrul 0 – 31).		
	Prezintă dificultăți în compararea numerelor.		

ARIA	CARACTERISTICI	DA	NU
	Prezintă dificultăți persistente în înțelegerea și utilizarea termenilor și simbolurilor matematice.		
	Prezintă dificultăți în asocierea număr - cantitate.		
	Prezintă dificultăți în realizarea operațiilor atât la nivel de înțelegere a semnificației acestora cât și la nivel de “mecanica operațiilor”.		
	Întâmpină dificultăți în completarea seriilor numerice și în rezolvarea problemelor.		
	Întâmpină dificultăți în recunoașterea și reproducerea, prin desen, a formelor geometrice învățate.		
Coordonare oculo-motorie, motricitatea fină și generală	Analizează cu greu detalii dintr-o imagine.		
	Prezintă dificultăți în a desprinde imaginea de fond.		
	Urmărește cu greutate un obiect în mișcare.		
	Mișcărilor fine sunt realizate cu dificultate; acțiuni ca decuparea, lipirea, trasarea conturilor fine sunt greu de realizat		
	Prezintă dificultăți de coordonare și / sau de echilibru evidențiate în jocurile cu mingea, alergare, sărituri etc..		
	Prezintă dificultăți în identificarea părților corpului.		
Orientarea spațio-temporală, memoria și atenția	Prezintă dificultăți în asimilarea și utilizarea noțiunilor temporale (zile, luni, date, ore, anotimpuri).		
	Prezintă confuzii frecvente în înțelegerea și utilizare conceptelor temporale (azi, mâine, ieri, înainte, după, acum, apoi, la început, la sfârșit...)		
	Prezintă confuzii frecvente în utilizarea conceptelor spațiale (stânga, dreapta, sus, jos, în față, în spate).		
	Este dezorganizat și se orientează cu greu în spațiul școlii		
	Prezintă o memorie slabă a datelor.		
	Prezintă o memorie slabă pentru comenzi, mesaje, comisioane etc.		
	Prezintă dificultăți în amintirea celor învățate cu o zi înainte.		
	Prezintă o memorie de lungă durată bună în ceea ce privește chipuri,		

ARIA	CARACTERISTICI	DA	NU
	experiențe, locuri, scheme etc.		
	Pierde lucruri cu ușurință sau uită unde le-a lăsat.		
	Prezintă dificultăți de ritm.		
	Prezintă dificultăți de concentrare a atenției.		
Personalitatea și organizarea personală	Este dezordonat.		
	Se străduiește să-și termine temele la timp și, în general, să respecte termenele.		
	Prezintă dificultăți în a studia în mod independent.		
	Este sensibil emoțional, prezentând deseori fluctuații ale dispoziției.		
	Prezintă o intuiție crescută.		
	Prezintă o curiozitate, creativitate și o imaginație crescute.		
	Adeseori, este etichetat ca imatur.		
	Prezintă motivație scăzută pentru învățarea de tip școlar.		
	Adeseori, este etichetat ca leneș.		
	Prezintă o rezistență scăzută la efort.		
	Stima de sine este scăzută.		
Prezintă dificultăți de relaționare (este retras, agresiv, nonconformist etc.).			

Dacă la majoritatea itemilor răspunsul este afirmativ, elevul/ a poate prezenta o predispoziție spre tulburări specifice de învățare și va trebui orientat/ă către serviciile abilitate.

Itemii referitori la dezvoltarea competențelor de scris, citit și calcul sunt relevanți după ce a fost parcursă perioada de achiziție și după ce cadrul didactic a întreprins măsuri adecvate de recuperare.

ANEXA Nr. 2

Instrumente metodologice pentru

IDENTIFICAREA PREDISPOZIȚIEI SPRE TULBURĂRI SPECIFICE DE ÎNVĂȚARE

Clasa I

<i>Elevul/a:</i>
<i>Școala:</i>
<i>Clasa:</i>
<i>Data nașterii:</i>
<i>Data completării:</i>

Bifați cu "X" răspunsul potrivit fiecărui item.

Discrepanță între:	DA	NU
dezvoltarea intelectuală și reușita școlară/ rezultatele școlare.		
sarcinile/ activitățile orale și sarcinile/ activitățile scrise.		
performanțele obținute la diferite discipline școlare.		
înțelegere și memorie.		
efortul depus și rezultatul obținut.		

ARIA	CARACTERISTICI	DA	NU
Înțelegere și exprimare orală	Prezintă dificultăți în accesarea/ amintirea / evocarea vocabularului.		
	Atunci când vorbește/ povestește, discursul abundă în interjecții, sunete/ cuvinte parazite (î, ă, apoi, după, păi, deci, și....).		
	Întâmpină dificultăți în povestirea unei experiențe personale, în exprimarea emoțiilor...		
	Întâmpină dificultăți în executarea unor comenzi multiple.		
	Prezintă dificultăți în pronunțarea unor sunete sau a unor cuvinte.		
Citirea și scrierea	Învață cu greu să scrie și să citească; pare că uită literele pe măsură ce le învață		
	Prezintă dificultăți în scrierea și citirea cuvintelor polisilabice, a celor cu structuri consonantice sau vocalice.		
	Prezintă aversiune față de scris-citit.		
	Inversează litere/ silabele în cadrul cuvintelor.		
	Omite sau adaugă litere/ silabe/ cuvinte.		
	Confundă literele asemănătoare optic (ex. b – d, u – n ...) sau acustic (ex. f – v, l – r).		
	Scrie cifre/ litere/ silabe/ cuvinte în oglindă.		
	Prezintă dificultăți în despărțirea cuvintelor în silabe.		
	Prezintă dificultăți în precizarea sunetelor care compun cuvântul.		
	Prezintă dificultăți în sinteza sunetelor în silabe/ cuvânt.		
	Comite un mare număr de greșeli ortografice deși depune eforturi pentru învățarea regulilor ortografice.		
	Comite un mare număr de greșeli de sintaxă.		
	Citește mult sub nivelul clasei, nu poate lega silabele sau nu poate ține minte literele învățate.		
	De multe ori, evită să citească.		
	Citirea se automatizează greu; copilul rămâne concentrat pe procesul citirii și nu reușește să redea conținutul.		
Atunci când citește, inventează cuvinte pentru că citește doar parțial cuvintele.			

ARIA	CARACTERISTICI	DA	NU
	Nu înțelege nimic sau foarte puțin din ceea ce citește.		
	Prezintă dificultăți la dictare (rămâne în urmă, sare peste cuvinte și chiar propoziții).		
	La copiere, prezintă numeroase greșeli.		
	Sunt evidente greșeli în redactarea cuvintelor de legătură; adesea lipsec sau sunt contopite cu celelalte cuvinte mai lungi.		
	Nu respectă forma și mărimea literelor, scrisul fiind greu inteligibil		
	Prezintă dificultăți la încadrarea în spațiul paginii.		
	Întâmpină dificultăți mari în învățarea limbilor străine.		
Matematica	Prezintă dificultăți persistente în înțelegerea și utilizarea simbolurilor matematice.		
	Prezintă dificultăți în asocierea număr - cantitate.		
	Prezintă dificultăți persistente în învățarea adunării, scăderii cu trecere peste ordin.		
	Prezintă dificultăți în înțelegerea și rezolvarea problemelor.		
Orientarea spațio-temporală	Prezintă dificultăți în asimilarea și utilizarea noțiunilor temporale (zile, luni, date, ore, anotimpuri).		
	Prezintă confuzii în înțelegerea și utilizare conceptelor temporale (azi, mâine, ieri, înainte, după, acum, apoi, la început, la sfârșit...)		
	Prezintă confuzii frecvente în utilizarea conceptelor spațiale (stânga, dreapta, sus, jos, în față, în spate).		
Coordonarea psihomotrică	Motricitatea fină este slab dezvoltată (prezintă neîndemânare manuală).		
	Prezintă dificultăți de coordonare și / sau de echilibru evidențiate în jocurile cu mingea, alergare, sărituri etc..		
	Prezintă dificultăți în realizarea activităților care implică motricitate fină.		
Memoria și atenția	Prezintă dificultăți în copierea de la tablă.		
	Este dezorganizat și se orientează cu greu în spațiul școlii.		
	Prezintă dificultăți în asimilarea și automatizarea alfabetului.		

ARIA	CARACTERISTICI	DA	NU
	Prezintă o memorie slabă a datelor.		
	Prezintă o memorie slabă pentru comenzi, mesaje, comisioane etc.		
	Prezintă dificultăți în amintirea celor învățate cu o zi înainte.		
	Prezintă dificultăți mari în memorarea noilor cunoștințe prin lectură.		
	Prezintă o memorie de lungă durată bună în ceea ce privește chipuri, experiențe, locuri, scheme etc.		
	Pierde lucruri cu ușurință sau uită unde le-a lăsat.		
	Prezintă dificultăți de ritm și rimă.		
	Prezintă dificultăți de concentrare a atenției.		
Personalitatea și organizarea personală	Este dezordonat.		
	Prezintă dificultăți în a studia în mod independent.		
	Este sensibil emoțional, prezentând deseori fluctuații ale dispoziției.		
	Prezintă o curiozitate, creativitate și o imaginație crescute.		
	Prezintă motivație scăzută pentru învățarea de tip școlar.		
	Adeseori, este etichetat ca leneș.		
	Prezintă o rezistență scăzută la efort.		
	Stima de sine este scăzută.		
Prezintă dificultăți de relaționare (este retras, agresiv, nonconformist etc.).			

Dacă la majoritatea itemilor răspunsul este afirmativ, elevul/ a poate prezenta o predispoziție spre tulburări specifice de învățare și va trebui orientat/ă către serviciile abilitate.

Itemii referitori la dezvoltarea competențelor de scris, citit și calcul sunt relevanți după ce a fost parcursă perioada de achiziție și după ce cadrul didactic a întreprins măsuri adecvate de recuperare.

ANEXA Nr. 3

Îndrumător pentru recomandarea/asigurarea instrumentelor compensative, măsurilor de dispensare, evaluare adaptată, în funcție de simptomatologia copiilor cu tulburări specifice de învățare

Abilitatea deficitară	Simptomatologia	Măsuri Compensative	Măsuri de dispensare	Evaluare adaptată
Dislexia	<ul style="list-style-type: none"> -Citire lentă -Citirea nu este cursivă -Citire cu multe greșeli (confundă literele, omite sau adaugă literele, silabele, cuvintele, inversează silabele sau cuvintele scurte, citește cuvintele distorsionate, incomplete, eronate, repetă silabele din cuvânt) -Are dificultăți în înțelegerea 	<ul style="list-style-type: none"> -Computer/tabletă cu software -sintetizator vocal, care transformă tema de citire într-o temă de ascultare -Aparat de înregistrare care permite elevului să-si completeze notițele în timpul lecției (tabletă, reportofon,etc) -Hărți mentale, scheme conceptuale ale unității de studiu -Manuale și cărți în format digital (audio-book) -Dicționare, vocabulare digitale -Tabele cu: lunile 	<ul style="list-style-type: none"> -Dispensarea cititului cu voce tare în fața clasei -Dispensarea citirii autonome a unor texte a căror lungime și complexitate nu este compatibilă cu nivelul de abilitate al copilului -Cantitatea excesivă de teme pentru acasă -Memorarea poeziilor, formulelor, tabelelor, definițiilor -Dispensarea 	<ul style="list-style-type: none"> -Testele și verificările vor fi anunțate din timp -Se asigură timp suplimentar (30 - 60 de minute) pentru execuția probelor sau se asigură verificări cu mai puține cerințe -Se introduc probe informatizate -Se asigură citirea cu voce tare de către profesor a sarcinilor de efectuat în timpul verificărilor. Subiectele se

Abilitatea deficitară	Simptomatologia	Măsuri Compensative	Măsuri de dispensare	Evaluare adaptată
	<p>textului citit</p> <p>-Dificultăți în povestirea textului citit</p> <p>-Dificultăți în memorarea textului, poeziei</p> <p>-Este nesigur la citirea unor litere</p> <p>-A învățat încet și greu literele, citirea silabelor</p> <p>-Greșește frecvent rândul în citirea textului</p> <p>-Nu citește cu plăcere</p> <p>-Citește mai greu în fața celorlalți</p> <p>-Obosește repede în timpul citirii</p> <p>-Dificultăți a memoriei de lucru</p> <p>-Capacitate de exprimare deficitară, greutăți în</p>	<p>anului, anotimpurile, zilele săptămânii, alfabetul, formule, definiții,etc.</p> <p>-Texte cu imagini, sinteze, scheme</p> <p>-Prezența cadrului didactic care să citească itemii textului din manual, sarcinile de rezolvat, chestionarele cu răspunsuri multiple</p> <p>-Altele, la decizia cadrului didactic</p>	<p>studierii limbilor străine în forma scrisă sau citită</p> <p>-Efectuarea mai multor teste/ evaluări la puțină vreme unele după altele</p> <p>- Altele, la decizia cadrului didactic</p>	<p>citesc pe rând, în ordinea în care se elaborează lucrarea</p> <p>-Sunt asigurate folosirea instrumentelor compensative atât la probele scrise cât și la cele orale</p> <p>-Se vor prevedea verificări orale ca alternativă la cele scrise (mai cu seama la limbile străine)</p> <p>-În notarea la probele orale se va ține cont de capacitățile lexicale și expresive ale elevului</p>

Abilitatea deficitară	Simptomatologia	Măsuri Compensative	Măsuri de dispensare	Evaluare adaptată
	<p>găsirea cuvintelor, disgramatism</p> <p>-Dificultăți la orientarea în timp și spațiu</p> <p>-Tulburări de atenție</p> <p>-Dificultăți la seriare, organizare</p>			
Disgrafie/ disortografi e	<p>-Scriere lentă, pentru îndeplinirea sarcinii în scris are nevoie de un timp de execuție peste medie</p> <p>-Scriere cu multe greșeli (confundă literele, omite sau adaugă literele, silabele, inversează silabele sau cuvintele scurte, scrie cuvintele</p>	<p>-Computer cu program de scriere video, cu corector ortografic, care permite realizarea unor texte suficient de corecte fără un efort suplimentar de recitare și de corectare a eventualelor greșeli</p> <p>-Software pentru realizarea hărților mentale, scheme conceptuale</p> <p>-Fotocopii adecvate ale unității de studiu</p> <p>-Tabel cu lunile</p>	<p>-Dispensarea scrierii rapide după dictare.</p> <p>-Dispensarea luării de notițe scrise</p> <p>-Dispensarea copierii de pe tablă, recopierea textelor</p> <p>-Dispensarea respectării timpilor pentru realizarea sarcinilor de lucru în scris</p> <p>-Cantitatea</p>	<p>-Testele și verificările vor fi anunțate din timp</p> <p>-Se asigură timp suplimentar (30 - 60 de minute) pentru execuția probelor sau se asigură verificări cu mai puține cerințe</p> <p>-În funcție de situație, evaluările vor fi de așa natură încât să limiteze scrisul (de ex. exerciții cu</p>

Abilitatea deficitară	Simptomatologia	Măsuri Compensative	Măsuri de dispensare	Evaluare adaptată
	<p>legate, desparte cuvintele în două, scrie cuvinte fără sens, fără diacritice, desparte incorect cuvintele în silabe)</p> <p>-Este nesigur la scrierea unor litere</p> <p>-Inversează direcția trasării liniilor la scrierea literelor</p> <p>-Ținerea incorectă a instrumentului de scris, obosirea mâinii</p> <p>-Scriere urâtă, dezordonată sau indescifrabilă, aspectul general al scrisului este inestetic</p> <p>-Se orientează greu în pagina</p>	<p>anului, zilele săptămânii, anotimpurile, tabel alfabetar</p> <p>-Dicționar digital (sub formă de tabletă sau pe computer)</p> <p>-Altele, la decizia cadrului didactic</p>	<p>excesivă de teme pentru acasă</p> <p>-Scrierea de mână a temelor pentru acasă pentru cazurile severe de disgrafie (se acceptă scrierea pe calculator sau transcriere de către părinte)</p> <p>-Dispensarea studierii limbilor străine în forma scrisă.</p> <p>-Efectuarea mai multor teste/ evaluări la puțină vreme unele după altele</p> <p>- Altele, la decizia cadrului didactic</p>	<p>spațiu de completat, exerciții de bifat, unit, etc)</p> <p>-Se introduc probe informatizate</p> <p>-Sunt asigurate folosirea instrumentelor compensative atât la probele scrise cât și la cele orale</p> <p>-La notarea/evaluarea testelor scrise se ține cont de conținut, nu de formă</p>

Abilitatea deficitară	Simptomatologia	Măsuri Compensative	Măsuri de dispensare	Evaluare adaptată
	<p>caietului, nu reușește să scrie pe linie</p> <ul style="list-style-type: none"> -Dificultăți de scriere după dictare -Copiere incorectă -Nu utilizează în scriere regulile gramaticale învățate -La compunere alcătuirea de propoziții este deficitară, incorectă din punct de vedere gramatical -Nu scrie cu plăcere 			
Discalculia	<ul style="list-style-type: none"> -Calculează lent, nesigur -Dificultăți în recunoașterea și scrierea cifrelor, a simbolurilor matematice -Scrierea greșită 	<ul style="list-style-type: none"> -Calculator care să faciliteze operațiile de calcul -Alte instrumente tehnologice mai puțin evaluate cum ar fi tabela pitagorică, de măsuri, tabel cu 	<ul style="list-style-type: none"> -Dispensarea memorării tablei înmulțirii. -Dispensarea scrierii textelor (ex.probleme matematice) de pe tablă sau 	<ul style="list-style-type: none"> -Testele și verificările vor fi anunțate din timp -Se asigură timp suplimentar (30 - 60 de minute) pentru execuția probelor sau se

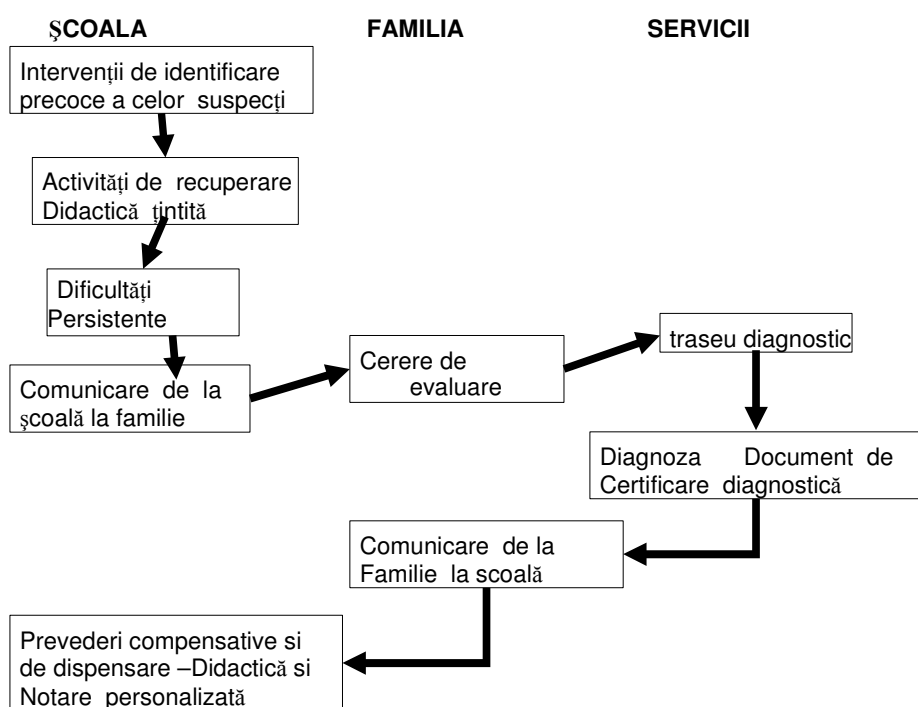
Abilitatea deficitară	Simptomatologia	Măsuri Compensative	Măsuri de dispensare	Evaluare adaptată
	<p>a cifrelor după dîctare, citirea cu dificultate a cifrelor scrise</p> <p>-Dificultate în copierea corectă a cifrelor</p> <p>-Omite, scrie în locuri greșite sau schimbă locul unor cifre în timpul rezolvării unor exerciții sau probleme</p> <p>-Noțiunea de cantitate se formează greu</p> <p>-Greutăți în învățarea ordinii numerelor (înșiruire crescătoare sau descrescătoare)</p> <p>-Greutăți în efectuarea celor patru operații de bază</p> <p>-Încurcarea ordinii în</p>	<p>formule matematice, scheme conceptuale,etc</p> <p>-Altele, la decizia cadrului didactic</p>	<p>manuale - compensare cu texte pregatite anticipat, printate și lipite pe caiete (sau lucru direct pe fișe)</p> <p>-Respectarea timpilor pentru realizarea sarcinilor de lucru în scris</p> <p>-Cantitatea excesivă de teme pentru acasă</p> <p>-Efectuarea mai multor teste/ evaluări la puțină vreme unele după altele</p> <p>-Memorarea formulelor, definițiilor</p> <p>-Altele, la decizia cadrului didactic</p>	<p>asigură verificări cu mai puține cerințe</p> <p>-Se introduc probe informatizate</p> <p>-Se asigură citirea cu voce tare de către profesor a sarcinilor de efectuat în timpul verificărilor.</p> <p>Subiectele se citesc pe rînd, în ordinea în care se elaborează lucrarea</p> <p>-Sunt asigurate folosirea instrumentelor compensative atît la probele scrise cît și la cele orale</p> <p>-În notarea la probele orale se va ține cont de capacitățile lexicale și expresive ale elevului</p>

Abilitatea deficitară	Simptomatologia	Măsuri Compensative	Măsuri de dispensare	Evaluare adaptată
	efectuarea operațiilor -Efort enorm în memorarea tablei înmulțirii -Reține greu expresii, reguli matematice -Efectuează greu calculi mintale -Transpune cu dificultate problemele în limbaj matematic, extrage cu dificultate esențialul -Dificultăți în începerea de unul singur a rezolvării unor probleme			-La notarea/evaluarea testelor scrise se ține cont de conținut, nu de formă -Se asigură folosirea calculatorului de buzunar/birou, tablă pitagoreică sau tabele cu formule

ANEXA Nr. 4

Diagrama schematică a pașilor de urmat pentru gestionarea copiilor/elevilor cu TSI

Obs: În urma stabilirii diagnosticului de tulburare specifică de învățare copilul este orientat spre terapii specifice (vezi Art. 5, punctul m)